

ВИЗНАННЯ ВІРИ

**МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК З КАТЕХИЗИ ДЛЯ ДОРΟΣЛИХ
ДЛЯ ЄПАРХІЙ РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В УКРАЇНІ**

I частина

Опрацьовано на підставі Катехизму Католицької Церкви

ad experimentum

З дозволу Церковної влади для внутрішнього користування

ІНСТИТУТ БОГОСЛОВСЬКИХ НАУК
НЕПОРОЧНОЇ ДІВИ МАРІЇ
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОЇ РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЄПАРХІЇ

ГОРОДОК 2004

ЗМІСТ

1. ЗДАТНІСТЬ ЛЮДИНИ ПРИЙНЯТИ БОГА.....	4
5. ВІРУЮ В ЄДИНОГО БОГА В ПРЕСВЯТІЙ ТРІЙЦІ.....	8
9. ІСНУВАННЯ ЗЛИХ ДУХІВ.....	11

1. ЗДАТНІСТЬ ЛЮДИНИ ПРИЙНЯТИ БОГА

А. Методичні зауваги.

- 1. Дидактична мета.** Допомогти зрозуміти, що людина за своєю природою та покликанням – істота релігійна. Вийшовши від Бога людина живе повноцінно тільки тоді, коли постійно перебуває з Богом.
- 2. Виховна мета.** Виховати в людині бажання постійно прямувати до Бога, бути з Ним, любити Його, як свого доброго Отця і Сотворителя, щоб жити повним і щасливим життям.
- 3. Джерело.** Святе Письмо; ККЦ 1, 3, 27 – 49, 356.

Б. Хід катехизи:

1. Вступна молитва:

«Отче наш».

2. Життєвий досвід:

Один дуже вчений чоловік вирішив відпочити в затишній місцевості біля моря. Пливучи човном з одним із мешканців села вчений почав розмову:

- Скажіть будь-ласка, чи ви вивчали історичні науки, вони такі цікаві?

- Ні, – сказав рибак, і у відповідь почув:

- Неможливо, адже ви втратили одну четверту свого життя.

- А астрономію вивчали?

- Ні, – сказав рибак.

- А математичні науки?

- Ні.

- Тоді ви втратили три четверти свого життя – як би з почуттям вищості сказав вчений.

Раптом обидва зауважили, що насувається буря і рибак запитав вченого:

- Скажіть, а ви вмієте плавати?

- Ні, - збентежився вчений.

- Тоді ви втратили все життя.

З цієї пригоди двох людей можна замітити те, що кожна людина має особистий погляд на життя, свій порядок цінностей, має свої захоплення. Але попри все є щось, чого кожна людина в своєму житті прагне. Передусім це відчуття трансцендентності, тобто потяг до чогось надприродного, до чогось великого і святого. Говорячи по іншому – це потреба любові, добра, щастя. Бог – Отець наш Небесний через Свою безмежну любов створив людину, і запрошує усіх, щоб відповіли на цю любов і любили один одного. Це відчуття Бога є в кожній людині і кожен має можливість зустрітися з Богом на своїй дорозі життя.

3. Розповідь про спасенне послання:

а) Сенс життя людини – знати і любити Бога

На протязі віків людина ставить собі запитання: «Чому я живу і для чого?», «Яка мета мого життя?» На ці та інші запитання спробуємо тепер відповісти за допомогою Святого Письма, Катехизму Католицької Церкви та повчань отців Церкви. А також можемо поділитися власним досвідом.

Людина за своєю природою та покликанням – істота релігійна, тому що від Бога походить і прямує до Бога (кожна людина після смерті зустрінеться з Богом). Людина тоді живе повноцінним життям, коли перебуває в Богові, котрий створив кожного на свій образ і подобу (*Бут 1, 27*). Людина створена для життя в спільноті любові з Богом і в Богові знаходить своє щастя: «Ти, Господи, створив нас для Себе, і неспокійне наше серце, поки не заспокоїться в Тобі.» (*св. Августин*).

Людина займає виняткове місце в створеному Богом світі. Зі всіх видимих творінь лише людина здатна пізнавати і любити свого Творця, вона - єдине на землі творіння, котре Бог створив задля Нього Самого. Лише людина Богом покликана, щоб через пізнання і любов, брати участь в Божому житті. Більше того, Бог через людей здійснює Свій план Спасіння, метою якого є осягнення ними вічного життя в Небі. Саме тому в кожному місці Бог присутній біля людини і заохочує до співпраці. Навіть найменший вчинок, зроблений з любов'ю, має велику вартість. Бог перший виходить назустріч людині, допомагає шукати Себе, пізнавати і любити всіма своїми силами. Бог відкриває таємницю свого буття. Але не зможемо бути близько Нього, не зможемо наблизитися до джерела цієї любові, якщо будемо грішити. Потрібно мати велике прагнення відвернутися від гріха, а відкритися на Божу любов. Більше замислюватися над тим, як краще подобатися Богові, щоб таким чином відповісти на Його безмежну любов до нас.

Першим кроком, який людина робить, виходячи на зустріч з Богом, є прийняття таїнства Хрещення. Під час хрещення, через заслуги Свого Сина Ісуса Христа, Бог всиновляє кожного з нас в Святому Дусі і робить нас спадкоємцями свого щасливого життя. (*Заохотити до того, щоб кожен переглянув власне життя Таїнствами. Чи під час Таїнств я свідомий того, що зустрічаюся з Ісусом Христом?*)

Щоб покликати людей до покаяння та пізнання Божої любові, Христос послав Апостолів по всьому світу звіщати Євангеліє: «Отже, ідіть і зробіть учнями всі народи, хрестячи їх в Ім'я Отця і Сина і Святого Духа, навчаючи їх берегти все, що я вам заповідав. Отож Я з вами по всі дні аж до кінця віку.» (*Мт 28, 19-20*).

б) Прагнення Бога (прагнення любові) і шляхи до його пізнання

Людина прагне Бога. Це прагнення вписане в людське серце, бо людина створена Богом, і Бог Отець як би притягує нас до Себе вузами любові. Часто можемо зустріти людей сумних, до глибини нещасливих, які не бачать сенсу свого життя, тому що не знають тієї правди, що тільки в Бозі людина знайде щастя і істину, яких вона так палко шукає.

Велика гідність людини у тому, що вона створена Богом і покликана до спілкування з Господом! Бог Отець знає нас від зачаття, з любов'ю спостерігає за кожним нашим кроком і оберігає на протязі усього нашого життя.

Від першого дня існування людства аж до сьогодні людина різними способами шукає Бога. Тому можемо сказати, що за своєю природою людина – релігійна особистість (*Урочисте читання Святого Письма: Ді 17, 26-28*).

Але внутрішній і життєвий зв'язок людини з Богом («У Ньому бо живемо, рахуємося й існуємо» Ді 17, 28) може бути порушений: занедбаний, забутий, чи відкинутий людиною. Існують різні причини порушення цього зв'язку: протест проти зла у світі, релігійна байдужість, турботи цього світу та омана багатства, поганий приклад віруючих, чи поведінка людини-грішника, що зі страху ховається перед Богом, не показуючи Йому своїх «хворих» місць, знівечених гріхом.

Людина може забути про Бога, чи Його відкинути. Натомість Бог ніколи не перестає закликати кожен людину шукати Його, щоб людина жила і знайшла щастя. (*Читання*

Святого Письма: Пс 105, 3-4). Ці пошуки вимагають всіх зусиль її розуму, придатності волі, праведного серця, а також свідоцтва інших людей.

Спостерігаючи за красою і гармонійністю цього світу, за зміною пір року, можемо помітити, що є Хтось, хто усе це створив; мало того, Він перебуває над усім цим і керує, та оберігає, не порушуючи законів природи, робить це з великою любов'ю. Також задумуючись над людиною, над неповторністю її особистості, над людським сумлінням і цілим життям, переконуємось про існування Бога. Але щоб людина могла наблизитися до Нього, пізнати глибину Його науки, Бог об'явив Себе і дарує людині благодать, щоб могла прийняти це об'явлення з вірою. А докази про існування Бога можуть зміцнити і поглибити віру.

в) Пізнання Бога згідно навчання Церкви та свідоцтва святих

Церква вірить і вчить, що Бога, який є початком і кінцем усього, можна пізнати природним світлом людського розуму на основі створеного. Цю здатність пізнання ми отримали від Творця, тому що він Сам хоче щоб ми Його пізнали, хоче з кожним спілкуватися. Однак в історичних умовах, в котрих людина знаходиться, їй дуже важко пізнати Бога одним лише розумом. Тому людина потребує надприродної допомоги від Бога, просвітлення Божим Об'явленням, щоб не піти неправильною дорогою. Для цього існує Вчительський Уряд Церкви, щоб людина користалася з багатства навчання. Кожна людина має також доступ до Святого Писання, тобто може придбати його для себе і щоденно читати Слово Боже, виходячи таким чином на зустріч Божому об'явленню.

Дивлячись на приклади святих, можемо вчитись від них, як на землі, в подібних умовах, шукати Бога і нав'язувати з Ним особистий контакт.

Святий Франциск (1182-1224) зустрічав Бога в природі. Жив Він в Італії, в Асізі. Перші роки свого самостійного життя жив для приємностей та розваг. Але згодом почав прислухатися до голосу своєї душі, яка під впливом гармонії, краси навколишнього світу відкриває присутність Бога в світі. Це стало поворотною подією в його житті. Залишаючи велике багатство Франциск вибирає убоге життя задля Господа. Він зустрів Бога у природі, тому прославляв сонце і місяць, як творіння рук Господніх, називав їх своїми братами і сестрами. Франциск був дуже вразливий на те, що бачив, адже в кожному творінні як би чув голос Бога, Який промовляє до Нього. Сьогодні Церква визнає святого Франциска як одного з найбільших святих.

Деякі вчені, які на початку своєї діяльності відкидали існування Бога заглиблюючись в науку, не могли пізніше не визнати, що існує Вища Сила, або Абсолют, який стоїть на сторожі гармонії існуючого світу. В такий спосіб св. Едита Штайн відкрила для себе правду про існування Бога, саме за допомогою науки. Едита Штайн була єврейкою, після навернення вступила до Кармелю, померла мученицькою смертю за віру під час панування Гітлерівського нацизму в концтаборі в Освенцімі. Вона через щире і глибоке шукання Правди може бути для нас прикладом шукання Бога на дорозі життя.

Св. Павло Апостол був євреєм, мав ім'я Савло і дуже добре знав Старий Завіт. Будучи фарисеєм він з великим запалом переслідував та вбивав християн. Він був переконаний, що це подобається Богу, бо таким чином обороняв віру в Єдиного Бога. Одного разу, коли Савло, переслідуючи християн, вирушив до Дамаску, з ним трапилася велика пригода, про яку можемо дізнатися із Святого Письма (*Читання Святого Письма: Ді 9, 3-6*). Господь в такий спосіб об'явив Себе Савлові, і це змінило все його життя. Савло прийняв хрещення, став новою людиною з новим ім'ям Павло і почав проголошувати науку Христа усьому світу. Спостерігаючи за життям святих, особливо у хвилини їхнього навернення і зустрічі з Об'явленим Господом, можемо переконатись і відкрити правду про те, що є Бог.

Прикладом традиційного способу пізнання Бога є для нас св. Тереза з Лізь'є. З самого дитинства св. Тереза жила в кліматі присутності Бога, так як виховувалась у віруючій родині. Існування Бога, Його опіка над людиною, те, що Господь є люблячим Отцем – усі ці правди віри були переказані їй ще в ранньому дитинстві через люблячих батьків, які мали великий авторитет у своїх дітей. Це дуже гарний приклад для сучасної сім'ї і взагалі старшого покоління, яке має одне з найважливіших завдань - «переказати» молодому поколінню основні правди про Бога і навчити любити Бога і людину. *(Пропонується навести приклад з життя святих, які прагнули шукати Бога усім своїм серцем).*

Зустрівшись з Богом, людина не може не говорити іншим про Нього. Св. Августин сказав такі слова: «Творіння без Сотворителя зникає». Тому віруюча людина відчуває, що любов до Ісуса Христа спонукає її нести Бога в світ, Бога Живого - Бога Любові. Тобто, Божа людина прагне жити, діяти, творити з надміру любові, яка її переповнює.

Хоча людська мова не може вповні описати ким є Бог, та Церква вчить, що керуючись вірою можна говорити усім людям те, що Бог Сам об'явив. Через те, що людина подібна до Бога, бо створена на Його подобу, вона повинна свідчити про Бога своїм життям. Сьогоднішній світ потребує свідків Христа. Ми – діти світла. Ми бачимо і чуємо те, чого язик не в змозі виразити. Не все можна зрозуміти, потрібно з вірою та любов'ю прийняти таємницю нашої віри. «Люби та роби, що хочеш», – говорив святий Августин.

4. Формування поведінки:

Кожен з нас здатний до того, щоб пізнати Бога, поєднатися з Богом і жити з Ним в приязні та синівській любові. Для цього передусім потрібно відкрити своє серце перед Богом, та почати сердечно молитися до Нього. Церква допомагає нам зустрітися з Господом через святі Таїнства. В особливий же спосіб в Євхаристії живий Ісус приходить до наших сердець. Ми маємо можливість постійно приймати Таїнства, бо «серце людини не відчує спокою, поки не заспокоїться в Бозі». Щоб свідчити про Бога, - а це наше завдання - маємо передусім зустрітися з Ним сам на сам в глибині нашого серця, тоді наша мова стане свідченням, бо з «повноти серця говорять уста».

5. Молитва:

Псалом 63:

5. ВІРУЮ В ЄДИНОГО БОГА В ПРЕСВЯТІЙ ТРІЙЦІ

А. Методичні зауваги.

1. Дидактична мета. Вказати на таїнство Пресвятої Трійці як центральне таїнство віри і християнського життя. Допомогти усвідомити, що людина створена для того, щоб брати участь у вічній славі Пресвятої Трійці.

2. Виховна мета. Виховати пошану до Бога в Пресвятій Трійці і заохотити до свідомої участі в Божому житті через віру і Таїнства.

3. Джерело. Святе Письмо; ККЦ 234, 237, 239-241, 243-245, 249-257, 260.

Б. Хід катехизи.

1. Вступна молитва:

«Отче наш».

2. Життєвий досвід:

На Африканському березі в місті Гіппона святий Августин писав свою книгу про Пресвяту Трійцю. Стомлений великими зусиллями зрозуміти найглибшу з таємниць, великий письменник вийшов на прогулянку до моря. Насолоджуючись морським вечірнім повітрям, задивлявся то на небо, то на море, не випускаючи із своїх думок Предмет дослідів. Та ось зненацька, він помітив маленького хлопчика надзвичайної краси (це був ангел), який невеликою срібною ложкою черпав воду з моря і виливав її в маленьку ямку. Августин сприйняв це, як звичайну дитячу забаву, але щось таємне кликало його наблизитись до хлопчика.

На запитання: «Що ти робиш?», хлопчик відповів: «Хочу вичерпати це море і помістити його у цю ямку. «Але ж це неможливо!» - вигукнув святий Августин. «Звичайно неможливо, - відповів хлопчик, - але я швидше вичерпаю цією ложкою море і поміщу його в цій ямці, ніж ти своїм розумом осягнеш велику таємницю Святої Трійці і вмістиш її у своїй книзі».

Отже, таємниця Святої Трійці є однією з найбільших таємниць християнської віри і християнського життя.

3. Розповідь про спасенне послання:

а) Таїнство Пресвятої Трійці

Християни приймають Хрещення «в ім'я Отця і Сина і Святого Духа» (Мт 28, 19). Спочатку вони відповідають «Вірую» на потрійне запитання, яке вимагає від них визнати віру в Отця, Сина і Святого Духа. Віра усіх християн спирається на Пресвяту Трійцю.

Таїнство Пресвятої Трійці - це центральне таїнство віри і християнського життя. Це таїнство Бога в Самому Собі. Катехизм Католицької Церкви вчить, що: «Свята Трійця є таїнством віри у стислому значенні, одним з таїнств, захованих у Бозі, які не можуть бути пізнані, якщо не об'явлені Богом». Хоча й Бог залишив сліди Свого триєдиного буття у Своїх творіннях та в Своєму Об'явленні у Старому Завіті. Святі прагнули пізнати Бога, бо любили Його і хотіли ще більше покохати. Ось, наприклад, св. Єфрем у своїх творах описує Святу Трійцю так, що Бога Отця порівнює з сонцем, Сина – з його світлом, а Святого Духа – із теплом проміння.

б) Бог Отець

Називаючи Бога «Отцем», Церква підкреслює у цьому імені два аспекти: що Бог – першоначало всього і трансцендентний авторитет, та що Він одночасно – доброта і любляче піклування про всіх Своїх дітей. Ця батьківська ніжність Бога виражається у Божому Слові через образ материнства (*пор. Іс 66, 13; Пс 131, 2*), який ще більше виражає внутрішній зв'язок між Богом і Його творінням.

Бог – Отець людей, які були створені Ним за Його Образом та подобою. А так, як Він - єдиний Отець для всіх нас, Він посилає дощ на всіх: праведних і неправедних, наказує сонцю сходити над усіма: добрими і злими (*Мт 5, 45*). Він є Отцем бідних, Отцем сиріт і вдів, які знаходяться під Його люблячою опікою.

в) Син Божий – Ісус Христос

Ісус Христос є другою Божою Особою, Сином Божим. Він об'являє Бога «Отцем» у незвичайному значенні: Він не тільки є як Отець-Творець, але Він є відвічно Отцем щодо Свого Єдинородного Сина, Який, у свою чергу, є Сином тільки стосовно до Свого Отця: «... і ніхто не знає Сина, крім Отця, і Отця ніхто не знає, крім Сина, та кому Син схоче відкрити» (*Мт 11, 27*). Тому апостоли визнають Ісуса як Слово, що «споконвіку було (...) у Бога і Слово було Бог» (*Йо 1, 1*), як «образ невидимого Бога» (*Кол 1, 15*), як «відблиск Його слави, образ Його істоти» (*Євр 1, 3*).

г) Святий Дух

Ісус перед Своєю Пасхою заповідав послати «іншого Утішителя» (Захисника), Святого Духа. Дух, який діє від початку створення світу (*пор. Бут 1, 2*) і Який колись «говорив через пророків», тепер буде з учнями і в них, щоб їх навчати і вести до пізнання всієї правди (*Йо 14, 17. 26; 16, 13*). Таким чином пізнаємо Святого Духа як ще одну Божу Особу у відношенні до Ісуса і Отця. Предвічне походження Духа об'являється у Його земній місії. Святого Духа посилає апостолам і Церкві як Отець в ім'я Сина, так і особисто Син після того, як Він повернувся до Отця (*пор. Йо 14, 26; 15, 26*). Отже, зішестя Духа після прославлення Ісуса виявляє в усій повноті таїнство Святої Трійці. Нікейсько-Константинопольський Символ віри визнає: «З Отцем і Сином Він рівнопоклоняємий і рівнославимий».

д) Формування віри у Пресвяту Трійцю

Від початку існування Церкви об'явлена правда про Пресвяту Трійцю займала головне місце в живій вірі християн, передусім через таїнство Хрещення. Вона була сформульована в проповідуванні, катехизі та молитві Церкви. Такі формулювання знаходимо вже в апостольських писаннях, як свідчить привітання, прийняте в Євхаристійній Літургії: «Благодать Господа Ісуса Христа й любов Бога і причастя Святого Духа хай буде з усіма вами!» (*2 Кор 13, 13*). Протягом перших століть свого існування Церква намагалась виразніше сформулювати свою тринітарну віру, як для поглиблення власного розуміння віри, так і для захисту її від помилок (тобто ересей, яких було чимало на початку християнства), які її перекручували. Це відбувалось під час вселенських соборів, з допомогою богословських праць Отців Церкви.

У догмі про Пресвяту Трійцю Церква навчає, що:

- *Трійця єдина*. Ми не визнаємо трьох богів, лише єдиного Бога у Трьох Особах: «єдиносущну Трійцю». Божі Особи не ділять між собою єдиного Божества, але кожна з Них є цілим Богом. Існують вічно у досконалому сопричасті любові, в котрому Святий Дух є зв'язком любові Отця і Сина.

- *Божі Особи реально розрізняються між Собою*. «Той, Хто є Сином, не є Отцем, а Той, Хто є Отцем, не є Сином, і Святий Дух не є Тим, Ким є Отець або Син». Вони розрізняються між Собою співвідношенням походження: «Хто родить, є Отець; Хто роджений, є Син; хто ісходить, є Дух Святий».

- *Божя Єдність Триєдина*. Божі Особи співвідносні між собою. Відмінність між

собою Божих Осіб не ділить Божої єдності, але полягає у співвідношенні їхніх взаємних стосунків: «Через цю єдність Отець увесь у Синові, увесь у Святім Дусі; Син є увесь в Отцеві, увесь у Святім Дусі; Святий Дух є увесь в Отцеві, увесь у Синові».

є) Божі діла Пресвятої Трійці

Бог Отець, Син і Святий Дух, Котрий є вічним блаженством, безсмертним життям, світлом без заходу, Котрий є Любов'ю, прагне добровільно уділити нам славу Свого блаженного життя. Таким є Його «задум доброзичливості», який Він мав перед заснуванням світу у Своему Улюбленому Синові, «призначивши нас наперед, щоб ми стали Його синами через Ісуса Христа» (Еф 1, 4-5), тобто, «щоб були подібні до образу Його Сина» (Рим 8, 29) через «Духа усиновлення» (Рим 8, 15). Цей задум є благодаттю, що походить безпосередньо від любові Пресвятої Трійці. Він розгортається в Його ділі творення світу, в історії спасіння людства після гріхопадіння, в посланні Сина і Святого Духа, що продовжує у своїй місії Церква.

Остаточна мета Божого задуму - це входження створінь у досконалу єдність Пресвятої Трійці (пор. Йо 17, 21-23). Але вже й тепер ми покликані бути житлом Пресвятої Трійці: «Коли хтось Мене любить, - каже Господь, - то й слово Моє берегтиме і полюбить його Мій Отець, і прийдемо Ми до нього, і в ньому закладемо житло» (Йо 14, 23).

5. Молитва:

«О мій Боже, Трійце, Яку я величаю, допоможи мені цілковито забути про себе й оселитися в Тобі, непорушно і спокійно, так наче б моя душа була вже у вічності: щоб ніщо не могло порушити мого спокою чи випровадити мене з Тебе, о мій Незмінний, але нехай кожна хвилина занурює мене чимраз більше в глибину Твого Таїнства! Даруй спокій моїй душі. Зроби її Своїм небом, Своєю улюбленою оселею і місцем Свого відпочинку. Щоб я ніколи не залишила Тебе самого, але щоб я була тут, вся цілком, жила вірою, уся в поклонінні, цілком віддана Твоєму животворному діянню».

Бл. Єлисавета від Пресвятої Трійці.

(Або інша молитва до Святої Трійці).

Всемогутній Вічний Боже, Ти у визнанні істинної віри, дав Своїм слугам пізнати велич одвічної Трійці та прославляти Єдність Божества, покійно просимо Тебе, щоб ми силою цієї віри завжди були вільні від усяких небезпек, Котрий живеш і царюєш, на віки вічні. Амінь.

4. Формування поведінки:

Віра в Єдиного Бога в Пресвятій Трійці полягає на прийнятті всього, що наближує нас до Бога і відкиданні всього, що віддаляє нас від Нього. Потрібно довіряти Богу в різних обставинах життя, навіть в самих важких.

9. ІСНУВАННЯ ЗЛИХ ДУХІВ

А. Методичні зауваги.

1. Дидактична мета. Ознайомити з правдою про існування і дію злого духа. Навчити, як потрібно поводитися в житті, щоб не спокушатися підступами сатани і не загинути в пеклі. Пам'ятати, що тільки співпраця з Божою благодаттю оберігає нас від усього злого і укріплює наш зв'язок з Богом.

2. Виховна мета. Виховати неприязнь до усього злого і допомогти зрозуміти, що Бог завжди перемагає зло.

3. Джерело. Святе Письмо; ККЦ 391-395, 414.

Б. Хід катехизи.

1. Вступна молитва:

«Отче наш», «Радуйся, Маріє», «Слава Отцю».

2. Життєвий досвід:

Це свідчення однієї киянки, яка прагнула допомагати людям і тому вирішила стати екстрасенсом. Після прослухання спеціального курсу розпочала свої сеанси лікування хворих, була щаслива, що тепер може зцілювати людей. Вона чула, що те, чим займається, не згідне з Божими заповідями. Однак, вона була жінкою, розумною і відкритою. Неодноразово помічала, що дійсно допомагає людям, але сили до яких звертається допомагають одним, а кривдять інших. Це питання її постійно бентежило і вона шукала відповіді: чи те, що робить не є великим гріхом?

Одного разу її запросили з лекцією до університету, та якісь обставини перешкодили їй підготуватися до цих занять і тому вона звернулася по допомогу до своїх сил, щоб не було цієї лекції. Вранці вона прибула до університету і в одному з кабінетів поспішно готувалася до лекції. Раптом увійшов хтось з працівників і повідомив їй, що лекції не буде, тому що трамвай, яким багато студентів їхало до університету випав з колії і перекинувся. Ніхто не загинув, але багато травмованих, деякі студенти дуже налякані. Спочатку вона дуже зраділа, що не буде мати лекції, але пізніше почала аналізувати цю подію та інші до неї подібні. Чому через таку дрібницю, як її звичайна непідготовленість до занять потерпіло стільки людей? Вона звернулася по пораду до священників і дізналася, що зцілювала людей не Божою міццю. Якщо так, то тоді чиею? Про це ми з вами поговоримо.

3. Розповідь про спасенне послання:

Святе Письмо згадує про ангелів одночасно, як згадує історію людини і її спасіння, багато говорить про діяльність тих духів, а менше про їх природу. Ми вже знаємо про існування ангелів, які служать Богу, охороняють людей. На жаль є також і павші ангели – це злі духи, які збунтувалися проти Бога, радикально і безповоротно відкинули Бога і Його Царство та відмовились служити Богу; вони хочуть також втягнути людей в зло, щоб людина теж пішла проти Бога.

а) Що говорить про злих духів Святе Письмо.

У Старому Завіті дуже часто згадується про понадлюдські розумні істоти, тобто про ангелів. Ісаїя пророк бачить крилатих серафимів, які хвалять Бога (Іс 6, 2-3). Ангел визволяє молодих хлопців з вогняної печі (Дан 3, 49-50). У книзі Даниїла читаємо про понадлюдські істоти, Михаїла і Гавриїла, а в оповіданні про Товита головну роль відіграє

ангел, який так про себе говорить: «Я – Рафаїл, один із сімох ангелів, що завжди стоять перед Богом...» (*Тов 12, 15*). У Старому Завіті розповідається також про злу істоту, але розумну, яка спокушує перших людей (*Бут 3, 1-7*); цю подію так характеризує книга Мудрості: «Бог же створив безсмертною людину... А через заздрість диявола смерть увійшла у світ і скуштують її ті, що йому належать» (*Мудр 2, 23-24*). Вищезгаданий текст з книги Буття є, напевно, виразом єврейської традиції, який у символі змія бачить злу понадлюдську силу. Брехлива спокуса в раю була найважчим, щодо наслідків, ділом диявола, бо привела людину до непослугу Богів. Про диявола читаємо, що Асмодей - особа невидима, зашкодив Сарі, майбутній жінці Товита (*Тов 3, 8; 8, 3-4*).

б) Гріх і падіння деяких ангелів.

Усі злі чи добрі істоти в вищезгаданих текстах залежні від Бога, а не змагаються з Ним.

Важко зрозуміти причину того факту, що ангели спротивилися волі Бога і не захотіли Йому служити. Правдою є те, що Бог створив їх вільними. Усе, що Бог створив - добре, і звідси можна сказати, що і злі ангели повинні були бути у минулому добрими. Наука про тяжкий гріх деяких ангелів і добровільний відхід їх від Бога є догматом віри, урочисто проголошеною Церквою на IV Латеранському Соборі.

Святе Письмо виразно вчить про гріх ангелів, а так само про їх кару: «Бо коли Бог не пощадив ангелів, які були згрішили, а кинув у пекло й передав їх до темної безодні, щоб їх тримати на суд... то Господь знає, як визволяти побожних від спокуси (*2 Пт 2, 4-9*).

Ісус Христос говорив про вічний вогонь, який приготований для диявола і його ангелів (*Мт 25, 41*). Євангелія інформує нас про існування особливих сил, які були інтелігентні і мали злу волю: диявол спокушує Христа (*Мт 4, 1-11*); фарисеї говорять про владу злого духа (*Мт 9, 34*) і називають його Велзевулом (*Мт 12, 24*).

Багато текстів Нового Завіту виразно свідчать про те, що злі ангели можуть діяти на землі і підсувати людям зло. Диявол діє в світі за допомогою ненависті до Бога і Його Царства в Ісусі Христі, і таким чином намагається робити багато зла для кожної людини і для суспільств. Бог, однак, у Своєму Провидінні, яке силою і лагідністю керує історією людини і світу, допускає це. Те, що Бог допускає діяльність диявола – це велика таємниця. Але ми знаємо, що тим, які люблять Бога, покликаним за Його постановою, усе співдіє на добро (*Рим 8, 28*).

Сатана, тобто злий дух, протривить спасенній волі Бога, намагається руйнувати Його плани, робить все, щоб зашкодити. Злі духи ненавидять Бога і людей, які послужні волі Бога, і тих, хто служить Богу. Сатана злиться тому, бо знає, що Бог завжди перемагає, що добро сильніше від зла. Та все ж таки він постійно намагається людину спокусити до поганих вчинків, підсуваючи погані думки.

в) Вісім думок, які походять від диявола.

1. Ласолубство – злий дух спокушає людину робити собі насолоду, задовольняти свої потреби у всьому: в їжі, одязі, напоях... Така диявольська думка може людину, яка живе духовним життям, збити з праведної дороги.

2. Нечистота – диявол тут атакує тих, хто живе життям чистим: хто дав клятву дотримуватися чистоти в богопосвяченому житті, або жити чистим життям в подружжі. Злий дух атакує тих людей, які переживають своє життя з Богом, відповідають на заклик Божий. Злий дух загрожує всім, а особливо тому, хто хоче жити в чистоті і святості.

3. Хтивість – злий дух спокушає до надмірної захланності щодо матеріального добра. Ісус Христос пропонує убогість як запоруку щастя. Неодноразово Господь говорив «Важко багатому увійти до Небесного Царства». В цій думці йдеться про те, що ми надаємо матеріальним речам надміру велике значення, і через ці думки можемо втратити контакт з Богом.

4. Смуток – злий дух – дух смутку, знеохочення, пригноблення робить так, щоб ми вслухувались в самих себе. Спонукає нас до нарікання на те, що ми потрапили до такої, а не до іншої родини, парафії... І замість думки про Бога, ми ніби охоплюємось огороженою зла. І саме цього хоче злий дух. Тому ми повинні вчитись опановувати свої думки, старатись думати про щось добре, про Бога, щоб злий дух не міг нас заповонити в свої пута.

5. Гнів – злий дух гніву чинить нас несправедливими. Ми ображаємось на ближніх, гніваємось, а тим самим віддаляємось від Бога, не можемо тоді приймати Його в своє серце. Ми повинні навчитись опановувати свій гнів і прощати навіть тим, хто зробив нам кривду. Для цього перед тим, як гніватись, ображатись, треба замислитись : «Я буду з Богом, чи я з дияволом».

6. Знеохочення, байдужість. Коли нам щось не вдається, ми нервуємось, а потім знеохочуємось, появляється в нас байдужість, і ми просто опускаємо руки і говоримо: «Все, я не буду, я не хочу». А цього не повинно бути, тому що злomu духові це на користь і йому з цього велика радість, що так легко підкорив людину.

7. Зарозумілість – злий дух тут атакує тих, хто досяг великих висот в духовному житті. Це спокуса для тих, хто величає себе, нагороджує. З цього можна зробити висновок, що цього робити не треба, що ми завжди маємо бути такими, якими є, лише можна змінювати себе в кращу сторону, а не віддавати собі хвалу. Потрібно бути свідомим своєї грішності й слабкості. А також пам'ятати, що для Бога всі діти дорогі, навіть ті найслабші.

8. Пиха – з усіх злих думок це спокуса, яка наштовхує людину на те, щоб вона стала нарівні з Богом. Той злий дух може людину привести до самолюбства. Дух пихи підштовхує до глибокого падіння душі, намовляє людину, щоб вона не пізнавала Бога, щоб сама себе вважала за джерело своїх великих вчинків.

Пізнавши, що сатана існує і як він діє, ми повинні пам'ятати, що наше життя – це боротьба. Необхідно в кожную хвилину співпрацювати з Божою благодаттю, бути вірним Божим заповідям. Є ще один такий спосіб, щоб не програти, щоб не залишатись з дияволом – це відріктися сатани і всього злого, а бути разом з Ісусом, належати до Нього, не сходити з Його дороги.

4. Формування поведінки:

Ми повинні пам'ятати про те, що коли живем у єдності з Богом і співпрацюємо з Божою благодаттю, ми сильніші від злого духа (не своєю міццю, але Божою). Ми не повинні боятись злого духа, тому, що який б сильний він не був, Бог завжди сильніший. Лише Бог знає душу людини – її думки, наміри, зовнішні дії. Сатана, не маючи безпосереднього впливу на людську душу, все ж таки постійно спокушає людину, намагається відірвати її від Бога.

Ось чотири способи, як не піддатися диявольській спокусі:

1) Сатана не може нічого зробити тій людині, яка сама на це йому не дозволить. Він може тільки керувати нашим страхом, але сам страх немає ніякої сили.

2) Ми не повинні легковажити його атаками.

3) Ми повністю маємо покладатись на Ісуса Христа.

4) Не треба заходити на його територію, бо тим самим, ми даємо йому шанс, щоб він нас спокусив. А його територія – це особливо окультизм, сатанізм, постійне перебування в важких гріхах, секти, магія.

Послухавши сьогоднішню катехизу, ми повинні зрозуміти, що йдучи дорогою, якою нас веде злий дух, ми стаємо поганими і злими людьми. А та дорога, якою нас веде Господь Бог, приведе нас до Небесного Царства.

5. Молитва:

(Роздати картки з молитвою і заохотити молитись цією молитвою кожен день).

Молитва до Архангела Михаїла

Святий Архангеле Михаїле, охороняй нас в боротьбі; проти злого духа будь нам надійним захистом, нехай Бог його розтрошить, благаємо про це покірно, а Ти, Воєводо небесного воїнства, сатану та інших злих духів, які по цьому світі кружляють, щоби погубити людей, силою Божою скинь у пекло. Амінь.